

รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรม สำหรับผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8*
A MODEL OF BUDDHIST EMPOWERMENT FOR SCHOOL
ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICE OF SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA 8

ทัศนีย์ นิลผึ้ง

Tassanee Nilphung

สมศักดิ์ บุญปู

Somsak Boonpu

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

อุทัย สติมัน

Uthai Satiman

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

Suan Dusit Rajabhat University, Thailand

อำนาจ บัวศิริ

Amnang Bousiri

นักวิชาการอิสระ

Independent scholar, Thailand

E-mail: krutassanee18@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

---

* Received 4 June 2019; Revised 27 June 2019; Accepted 27 June 2019

มัธยมศึกษา เขต 8 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี คือ การวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 ราย เลือกแบบเจาะจงจากผู้ทรงคุณวุฒิ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีโครงสร้าง ด้วยการสัมภาษณ์รายบุคคล และการจัดทำสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน 17 รูป/คน เลือกแบบเจาะจงวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จำนวน 400 รูป / คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพและปัญหาอุปสรรค พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านนโยบายการเสริมสร้างพลังอำนาจ อยู่ในระดับมาก 4.35 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า มีการประเมินผลโครงการในการพัฒนาบุคลากร 4.45 รองลงมา คือ มีการคำนึงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายหลักของโรงเรียน 4.44 และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ 4.23

2. แนวคิด ทฤษฎี และหลักพุทธธรรม ที่สอดคล้องกับการเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรม สำหรับผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ได้แก่ ทฤษฎีลำดับความต้องการของมนุษย์ (Hierarchy of Needs) และสังคหวัตถุ 4 โดยการนำคำสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นหลักคิด เพิ่มความรู้ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน มีความเจริญเติบโตทั้งทางด้านพฤติกรรมจิตใจและปัญญา ปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ของโรงเรียนอันนำมาซึ่งความอยู่รอด และจากแบบสอบถามหลักสังคหวัตถุ 4 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

3. รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรม สำหรับผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า ขั้นตอนการบูรณาการกับสังคหวัตถุ 4 ผลที่ได้คือ บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง ถูกวิธี มีประโยชน์ และถูกธรรม ขั้นตอนการฝึกอบรมบูรณาการกับสังคหวัตถุ 4 ผลที่ได้ คือ ผู้บริหารจะได้รับการปรับพฤติกรรม เพิ่มความมั่นใจ มีความละเอียดรอบคอบมากขึ้น และขั้นตอนการพัฒนาบูรณาการกับสังคหวัตถุ 4

ผู้บริหารจะได้รับการพัฒนาพฤติกรรม พัฒนาจิตใจ พัฒนาความคิดหรือสติปัญญาในระดับที่สูงขึ้น เมื่อผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผ่านรูปแบบการบูรณาการตามหลักสังคหวัตถุ 4 แล้ว ผู้บริหารจะเป็นผู้ประกอบไปด้วย T เป็นคนเก่ง G เป็นคนดี H เป็นคนมีความสุข ในระดับที่สูงขึ้น บรรลุตามแนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรม สำหรับผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ทุกประการ

คำสำคัญ: รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจ, หลักพุทธธรรม, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purpose of this research is 1) to study the empowerment condition according to the Buddhist principles For school administrators 2) to develop a model of empowerment according to Buddhist principles For school administrators 3) to present a model of empowerment according to Buddhist principles For school administrators Under the Office of Secondary Educational Service Area 9 Qualitative and quantitative research Qualitative research 17 key informants selected from specific experts Data collection tools are structured in-depth interviews. With individual interviews And the preparation of specific group discussions of 16 images / person Inductive data analysis Quantitative research The sample group is secondary school personnel. Under the Office of Secondary Educational Service Area, District 8, number 400, figure / person. The instrument used is a questionnaire. Data were analyzed by frequency, percentage, mean and standard deviation.

The results of the research found that:

1. conditions and problems and obstacles found that the opinions about the empowerment model according to Buddhist principles For school administrators Under the Office of Secondary Education Area 8 4.35 and when considering each item Sort by average, descending, found that the evaluation of

the project in personnel development 4.45, followed by the consideration of vision, mission and the main goal of the school 4.44 and the average mean is the development of personnel for Quality 4.23

2. Concepts, theories and principles of Buddhism That is in line with the empowerment of Buddhism For school administrators under the Office of Secondary Educational Service Area 9, namely the Hierarchy of Needs and 4 Objects By bringing the teachings of the Lord Buddha as the main idea Increasing knowledge and expertise in operations with growth in behavior, mind and intelligence. Adjusted according to the situation of the school which leads to survival and from the main questionnaire of Sangkhavat 4, it was found that the overall picture was at a high level in all aspects.

3. The form of empowerment according to Buddhist principles for school administrators under the Office of Secondary Educational Service Area 9, it was found that the integration process with Sangkhavat 4 resulted in knowledgeable personnel. Correct understanding, correct methods, usefulness and fairness, integrated training process with Sangkhavat 4 The result is that the executives will be adjusted behavior. Increase confidence with more thorough resolution And the development process of integration with Sangkhavat 4, administrators will develop behavior, develop minds, develop ideas or intellect at a higher level. When school administrators Under the Office of Secondary Educational Service Area, District 8 through the form of integration under the Sangkhawattana 4, then the executives will be comprised of T as a talented person, G is a good person, H is happy At a higher level Achieve according to the principles of integrating Buddhism in order to strengthen the power according to the principles of Buddhism For school administrators under the Office of Secondary Educational Service Area 9 in all respects

Keywords: Model of Empowerment, Buddhist, Administrators

บทนำ

การเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับครู จะก่อให้เกิดความยึดมั่นผูกพันและมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีความพึงพอใจในการทำงาน ทำให้เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงาน อันส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนานักเรียน ครูจะมีลักษณะเช่นนี้ได้ ผู้บริหารต้องใช้กลยุทธ์ในการให้แรงจูงใจ คือ ให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ให้อิสระในการทำงาน ให้การสนับสนุนส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ให้ขวัญและกำลังใจ ให้การยกย่องยอมรับ ให้โอกาสในการพัฒนาตนเอง รวมทั้งมีการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ซึ่งลักษณะดังกล่าว จะทำให้ครูมีความรู้สึกที่ตนเองมีคุณค่าและอำนาจในการทำงาน ดังนั้น ผู้บริหารจึงเป็นตัวการสำคัญในการเสริมสร้างอำนาจให้กับครู เพื่อให้ครูทำหน้าที่ได้อย่างเข้มแข็งจริงจัง มีพลังอำนาจในการทำงาน ครูต้องได้รับการสนับสนุนทั้งปัจจัยและกระบวนการ เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ทั้งในด้านผู้เรียนและสถานศึกษา (Lee, In – Sook, and Charles M, 1994) ดังนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาได้ผลบรรลุตามเป้าหมายและเจตนารมณ์ของหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างเสริมอำนาจการทำงานของครู โดยการส่งเสริมให้การสนับสนุนในสิ่งที่เป็นเหตุปัจจัย สภาวะการณ์ หรือวิธีการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาสร้างเสริมอำนาจที่มีอยู่ในตัวครูและบุคลากรให้เพิ่มมากขึ้น และใช้พลังอำนาจนั้นให้เกิดประโยชน์ในการทำงานตามบทบาท ภาระหน้าที่อย่างมีความสุข (มนตรี จุฑาวัฒนพล, 2543) ลักษณะครูที่สังคมต้องการมีคุณธรรมจริยธรรม วิทยุญาณและความเป็นครู และไม่ทำร้ายรังแกนักเรียน มีความสามารถจัดการและพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ มีความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบมีภาวะผู้นำและความสามารถในการบริหารจัดการ เป็นแบบอย่างที่ดี เป็นผู้นำด้านความคิดและความรู้ในชุมชน ประกอบด้วยครูที่มีประสบการณ์สามารถปฏิบัติจริงได้ในงานของครู มีความรอบรู้ในวิชาการ ครูที่ทันโลกทันเหตุการณ์ ครูที่รู้จักคิดค้นคว้า รู้จักเลือกรับเลือกปฏิเสธในกระแสการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ อย่างถูกต้องเหมาะสม มีสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม สาธารณะ มุ่งมั่นในการทำงานเพื่อส่วนรวม มีความรัก ความศรัทธาและใส่ใจต่อการพัฒนาวิชาชีพครู การจะช่วยเหลือให้ครูมีคุณลักษณะตามคาดหวังและความต้องการของสังคม ต้องทำให้ครูมีพลังอำนาจการทำงานที่ทำให้ครูสามารถเรียนรู้ พัฒนาเปลี่ยนแปลงตนเอง เปลี่ยนแปลงวิธีคิด วิธีทำงาน สามารถศึกษาวิจัยและพัฒนาความรู้ สร้างเครือข่ายความร่วมมือ

ทั้งที่เป็นเครือข่ายทางเทคโนโลยีและองค์กรบุคคล เพื่อพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการทำงานด้านการให้การศึกษา (อมรวิรัช นาคทรรพ, 2545)

ปัจจุบันพบว่า ความพึงพอใจของครูมีความสัมพันธ์กับระดับการตัดสินใจในการทำงาน ทุกกระบวนการ และการมีส่วนร่วมยังก่อให้เกิดผลกระทบด้านขวัญและกำลังใจ หรือ 1. การได้รับอำนาจ คือ ครูได้รับข้อมูลข่าวสาร การส่งเสริมสนับสนุน และทรัพยากรจากสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่มีไม่ทั่วถึง เช่น อุปกรณ์ทางการสื่อสาร แผนการจัดการเรียนการสอน คู่มือและเทคโนโลยีสารสนเทศ ฯลฯ เนื่องจากสภาพทางด้านภูมิศาสตร์ของที่ตั้งสถานศึกษาแตกต่างกัน สถานศึกษาในเขตพื้นที่มีจำนวนครูแตกต่างกัน และงบประมาณที่ได้ในการบริหารมีอยู่อย่างจำกัด จึงทำให้การได้รับอำนาจทางด้านที่กล่าวมาไม่สะดวกเท่าที่ควร 2. การได้รับโอกาส คือ ครูได้รับความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การเพิ่มพูนความสามารถและทักษะ ได้รับคำยกย่องชมเชย การยอมรับ ที่ปฏิบัติงานอยู่น้อย เนื่องจากขาดการเสริมสร้างพลังอำนาจการทำงานของครู 3. การได้รับอิสระ คือ ครูไม่ได้รับการยอมรับทางแนวความคิดเนื่องจากผู้บริหารใช้การบริหารงานแบบขาดการมีส่วนร่วม 4. การได้รับความไว้วางใจ คือ ครูไม่ได้รับมอบหมายงานตามที่ตนเองมีความสามารถ ผู้บริหารมอบหมายงานเฉพาะผู้ที่อยู่ใกล้ชิดผู้บริหาร 5. การได้รับความเคารพนับถือ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่รับฟังความคิดเห็นของครู หรือ ผู้ปฏิบัติงานโดยตรงมักรับฟังความคิดเห็นของคนเพียงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น

จากประเด็นปัญหาทั้ง 5 ที่กล่าวมาย่อมจะส่งผลต่อการทำงานของครูโดยตรง และยังกระทบถึงคุณภาพการศึกษาของนักเรียนอีกด้วย จึงต้องมีการพัฒนาการปฏิบัติของครูในการเสริมสร้างพลังอำนาจ การทำงานทางด้านการพัฒนาบุคลากรครูให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยดำเนินการดังนี้คือ จัดอบรมสัมมนาทางด้านวิชาการ การศึกษาดูงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการ บุคลากรครูที่ได้รับการพัฒนาจึงเกิดความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ทางด้านการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้กับนักเรียนของตนที่รับผิดชอบมี ความรู้ ความคิดเพิ่มขึ้นในการนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในด้านการดำเนินชีวิต ทันทต่อเหตุการณ์ปัจจุบันที่มีการแข่งขันสูง และด้านทางจิตใจอารมณ์ ควบคู่กับคุณธรรมที่เกิดกับตัวนักเรียนในสถานศึกษาของบุคลากรครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบพัฒนาการเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เพื่อ

จะได้นำผลของการศึกษาไปเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ การวางแผน และโครงการโดยเฉพาะแผนพัฒนาบุคลากรสายผู้สอน ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการด้านการศึกษาให้เกิดคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8” ในครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากการเก็บแบบสอบถาม (Questionnaire) และ ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานและการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจากนั้นนำมาสังเคราะห์เป็นรูปแบบเบื้องต้น ก่อนที่จะนำเสนอกรรมการที่ปรึกษาเพื่อให้คำชี้แนะแล้วนำเสนอต่อเวทีการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อพัฒนารูปแบบให้มีความสมบูรณ์สุดท้ายนำรูปแบบที่ได้นำเสนอต่อเวทีประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เพื่อหาข้อสรุปและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ให้เป็นมาตรฐานก่อนที่นำเสนอผลงานวิจัยต่อสาธารณะในลำดับต่อไป

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง / ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพและตามด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา, รองผู้บริหารสถานศึกษา, หัวหน้ากลุ่มสาระ และครูผู้สอน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ในจังหวัดกาญจนบุรี และราชบุรี 55 โรงเรียน จำนวน 3,328 คน ผู้วิจัยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) กำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญระดับบริหาร รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขต 8 จำนวน 17 รูป/คน และการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 16 รูป/คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 3 ประเภทได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก 2) แบบสอบถาม และ 3) การจัดสนทนากลุ่มเฉพาะ

2. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 สร้างแบบสัมภาษณ์ตามทฤษฎีและกรอบแนวคิดของการวิจัยโดยมีลักษณะเป็นข้อคำถามที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาทั่วไปและรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ตามหลักธรรม คือ สังคหัตถ์ 4 กับวิธีการการเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 และรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 8 ข้อ และนำข้อมูลที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของประเด็นการสัมภาษณ์ที่เหมาะสม

2.2 นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและนำแบบสัมภาษณ์ที่แก้ไขแล้วไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำไปใช้จริงเมื่อได้แบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วผู้วิจัยจึงนำแบบสัมภาษณ์นั้นไปสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้บริหาร, ผู้ปฏิบัติงานในฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียน ซึ่งรูปแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวตามข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์โดยประเด็นคำถามผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นเนื้อหาที่สัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของการวิจัย

2.2.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จากพระไตรปิฎก หนังสือ เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.1.1 กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

2.2.1.2 กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.2.1.3 สร้างเครื่องมือและนำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

2.2.1.4 นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่จะดำเนินการวิจัยเพื่อหาความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

2.2.1.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

2.2.1.6 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจาก การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) และนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ศึกษาตีความ อธิบายความ และแปลความหมายตามนัยที่ผู้ให้ข้อมูลได้แสดงออกมาในการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มเฉพาะ ซึ่ง 3 ข้อแรกจะเป็นการวิเคราะห์ (Analysis) และ 3 ข้อหลังจะเป็นการสังเคราะห์ (Synthesis)

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าสถิติต่าง ๆ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้ ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งระดับคำตอบในประเด็นเรื่อง รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ออกเป็น 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาอุปสรรคการเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 8 ในปัจจุบันพบว่า มีปัญหา โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญเห็นว่า เนื่องจากในบางกรณีไม่สามารถใช้การเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรมได้ เนื่องด้วยเหตุบางประการ เพราะในการเสริมสร้างพลังอำนาจผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากในบางกรณีเราไม่อาจใช้การเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรมได้ เนื่องมาจากเหตุผลบางประการ ประกอบกับแนวคิดและการดำเนินชีวิตของคนรุ่นใหม่ (นักเรียน – ครู) จะสนใจเรื่องตนมากกว่าส่วนรวม จึงอยากให้ร่วมกิจกรรมมากขึ้น แนวคิดและแนวทางในการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคลแตกต่างกันจึงยากที่จะนำการเสริมสร้างพลังอำนาจปรับใช้ได้กับทุกคน เพราะในการเสริมสร้างพลังอำนาจผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากในบางกรณีเราไม่อาจใช้การเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรมได้ เนื่องมาจากเหตุผลบางประการ การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากไม่สามารถใช้การเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรมได้ด้วยเหตุผลบางประการเกี่ยวกับตัวผู้บริหารและผู้ร่วมงาน แนวคิดและการดำเนินชีวิตของคนรุ่นใหม่จะสนใจเรื่องงานของตนเองมากกว่างานของส่วนรวมและชุมชน การเสริมสร้างพลังอำนาจสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากหลักพุทธธรรมที่นำมาเสริมพลังไม่สามารถทำให้ทุกคนพึงพอใจในระดับที่เท่ากันได้ และในบางเหตุการณ์ไม่สามารถใช้หลักธรรมดังกล่าวได้ ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสริมสร้างพลังอำนาจน้อยกว่าที่ควรจะเป็น ตลอดจนถึง ผู้บริหารบางท่านไม่สามารถทำงานร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชาได้ด้วยดีหรือเข้าไม่ถึงผู้ใต้บังคับบัญชา

2. รูปแบบการพัฒนาที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะสูงสุด คือ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพราะจะทำให้ผู้รับการพัฒนา ได้เรียนรู้จากการฟังและการปฏิบัติจริงอย่างถูกต้อง และเกิดประโยชน์สูงสุด การจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการเสริมทักษะ ทำให้ได้รับความรู้พร้อม ๆ กับการผ่อนคลาย ทั้งยังได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับงานอีกด้วย นอกจากนี้การฝึกอบรมยังเป็นกระบวนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะให้แก่ผู้เข้ารับการอบรมเพื่อการพัฒนาตนเองนำไปเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของตน การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการทำให้ได้ลงมือปฏิบัติจริง ยิ่งทำให้เข้าใจ หรือหากไม่เข้าใจก็สามารถซักถามหาคำตอบได้ทันที เป็นการพัฒนาที่ตรงเป้าหมายมากที่สุด การศึกษาดูงาน ก็เป็นการพัฒนาอีกวิธีหนึ่ง ที่ทำให้ได้เห็นของจริง ได้

สัมผัสของจริง มีใช้สิ่งที่เป็นเพียงตัวหนังสือ ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เป็นการเพิ่มทักษะ ประสบการณ์และการเรียนรู้จากผู้อื่น เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งยังเป็นการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ แนวคิดทำให้เกิดการพัฒนาได้โดยตรง เป็นวิธีการพัฒนาที่ทำให้เห็นเทคนิค รูปแบบ วิธีการปฏิบัติงาน ที่สามารถนำเอาความรู้ นั้น ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อ พัฒนาสมรรถนะของตนเองด้วยรวมถึงการให้คำปรึกษา การสอนงานและระบบพี่เลี้ยง หรือ การมอบหมายงาน ที่อยู่บนสมมติฐานว่า ผู้มอบหมายงาน สามารถสอนงานหรือมอบหมายงาน ที่เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้รับการพัฒนา

3. รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรม สำหรับผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ขั้นตอนการบูรณาการกับสังคหวัตถุ 4 ผลที่ได้คือ บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง ถูกวิธี มีประโยชน์ และถูกธรรม ขั้นการ ฝึกอบรมบูรณาการกับสังคหวัตถุ 4 ผลที่ได้คือ ผู้บริหารจะได้รับการปรับพฤติกรรม เพิ่มความ มั่นใจ มีความละเอียดรอบคอบมากขึ้น และขั้นการพัฒนาบูรณาการกับสังคหวัตถุ 4 ผู้บริหาร จะได้รับการพัฒนาพฤติกรรม พัฒนาจิตใจ พัฒนาความคิดหรือสติปัญญาในระดับที่สูงขึ้น เมื่อ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผ่านรูปแบบการ บูรณาการตามหลักสังคหวัตถุ 4 แล้ว ผู้บริหารจะเป็นผู้ประกอบไปด้วย T เป็นคนเก่ง G เป็นคนดี H เป็นคนมีความสุข ในระดับที่สูงขึ้น บรรลุตามแนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อ เสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรม สำหรับผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ทุกประการ

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาอุปสรรคการเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธ ธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ใน ปัจจุบันพบว่า มีปัญหา โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญเห็นว่า เนื่องจากในบางกรณีไม่สามารถใช้การ เสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรมได้ เนื่องด้วยเหตุบางประการ เพราะในการเสริมสร้าง พลังอำนาจผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากในบางกรณีเราไม่อาจใช้การเสริมสร้างพลังอำนาจ ตามหลักพุทธธรรมได้ เนื่องมาจากเหตุผลบางประการ ประกอบกับแนวคิดและการดำเนินชีวิต ของคนรุ่นใหม่ (นักเรียน - ครู) จะสนใจเรื่องตนมากกว่าส่วนรวม จึงอยากให้ร่วมกิจกรรมมาก

ขึ้น แนวคิดและแนวทางในการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคลแตกต่างกันจึงยากที่จะนำการเสริมสร้างพลังอำนาจปรับใช้ได้กับทุกคน เพราะในการเสริมสร้างพลังอำนาจผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากในบางกรณีเราไม่อาจใช้การเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรมได้ เนื่องจากเหตุผลบางประการ การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากไม่สามารถใช้การเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรมได้ด้วยเหตุผลบางประการเกี่ยวกับตัวผู้บริหารและผู้ร่วมงาน แนวคิดและการดำเนินชีวิตของคนรุ่นใหม่จะสนใจเรื่องงานของตนเองมากกว่างานของส่วนรวมและชุมชน การเสริมสร้างพลังอำนาจสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากหลักพุทธธรรมที่นำมาเสริมพลังไม่สามารถทำให้ทุกคนพึงพอใจในระดับที่เท่ากันได้ และในบางเหตุการณ์ไม่สามารถใช้หลักธรรมดังกล่าวได้ ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสริมสร้างพลังอำนาจน้อยกว่าที่ควรจะเป็น ตลอดจนถึง ผู้บริหารบางท่านไม่สามารถทำงานร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชาได้ด้วยดีหรือเข้าไม่ถึงผู้ใต้บังคับบัญชา โดยผลการวิจัยได้สอดคล้องกับนันทน์ทนต์ ศรีวิเศษ (นันทน์ทนต์ ศรีวิเศษ, 2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2” ผลการวิจัย พบว่า 1) การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ในภาพรวม มีการประยุกต์ใช้ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการประยุกต์ใช้อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ย คือ ด้านหลักการครองงาน ด้านหลักการครองตน และด้านหลักการครองคน 2) การเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า โดยภาพรวม ผู้บริหารและครูมีการประยุกต์ใช้ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักการครองงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) การเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักการครองตนและด้านหลักการครองงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ 0.01 นั่นคือ ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10-20 ปี มีการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมมากกว่าผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี

2. รูปแบบการพัฒนาที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะสูงสุด คือ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพราะจะทำให้ผู้รับการพัฒนา ได้เรียนรู้จากการฟังและการปฏิบัติจริงอย่างถูกต้อง และเกิดประโยชน์สูงสุด การจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการเสริมทักษะ ทำให้ได้รับความรู้พร้อม ๆ กับการผ่อนคลาย ทั้งยังได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับงานอีกด้วย นอกจากนี้การฝึกอบรมยังเป็นกระบวนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะให้แก่ผู้เข้ารับการอบรมเพื่อการพัฒนาตนเองนำไปเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของตน การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการทำให้ได้ลงมือปฏิบัติจริง ยิ่งทำให้เข้าใจ หรือหากไม่เข้าใจก็สามารถซักถามหาคำตอบได้ทันที เป็นการพัฒนาที่ตรงเป้าหมายมากที่สุด การศึกษาดูงาน ก็เป็นการพัฒนาอีกรูปแบบหนึ่ง ที่ทำให้ได้เห็นของจริง ได้สัมผัสของจริง มิใช่สิ่งที่เป็นเพียงตัวหนังสือ ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เป็นการเพิ่มทักษะ ประสบการณ์และการเรียนรู้จากผู้อื่น เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งยังเป็นการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ แนวคิดทำให้เกิดการพัฒนาได้โดยตรง เป็นวิธีการพัฒนาที่ทำให้เห็นเทคนิค รูปแบบ วิธีการปฏิบัติงาน ที่สามารถนำเอาความรู้ที่นั่น ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาสมรรถนะของตนเองด้วยรวมถึงการให้คำปรึกษา การสอนงานและระบบพี่เลี้ยง หรือ การมอบหมายงาน ที่อยู่บนสมมติฐานว่า ผู้มอบหมายงาน สามารถสอนงานหรือมอบหมายงาน ที่เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้รับการพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา แซ่มช้อย (สุกัญญา แซ่มช้อย, 2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิจัยและพัฒนากลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครู ในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่า ที่การศึกษา ประถมศึกษาในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่างจำนวน 215 คน ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครู ในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วยกลยุทธ์ระดับนโยบาย 5 กลยุทธ์ กลยุทธ์ระดับโครงการ 5 โครงการ และกลยุทธ์ระดับกิจกรรม 5 กิจกรรม ดังนี้ กลยุทธ์ที่ 1 สร้างความตระหนักในการทำวิจัยในชั้นเรียน กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาสมรรถนะครู ในการทำวิจัยในชั้นเรียน กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาระบบการจัดการงานวิจัยในชั้นเรียนกลยุทธ์ที่ 4

ใช้ KM เป็นฐานในการการขับเคลื่อนการวิจัยในชั้นเรียน กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาเครือข่ายการวิจัยในชั้นเรียนกับหน่วยงานภายนอก

3. รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรม สำหรับผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ขั้นตอนการบูรณาการกับสังคหวัตถุ 4 ผลที่ได้คือ บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง ถูกวิธี มีประโยชน์ และถูกระดม ขันการฝึกรวมบูรณาการกับสังคหวัตถุ 4 ผลที่ได้คือ ผู้บริหารจะได้รับการปรับพฤติกรรม เพิ่มความมั่นใจ มีความละเอียดรอบคอบมากขึ้น และขันการพัฒนาบูรณาการกับสังคหวัตถุ 4 ผู้บริหารจะได้รับการพัฒนาพฤติกรรม พัฒนาจิตใจ พัฒนาความคิดหรือสติปัญญาในระดับที่สูงขึ้น เมื่อผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผ่านรูปแบบการบูรณาการตามหลักสังคหวัตถุ 4 แล้ว ผู้บริหารจะเป็นผู้ประกอบไปด้วย T เป็นคนเก่ง G เป็นคนดี H เป็นคนมีความสุข ในระดับที่สูงขึ้น บรรลุตามแนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรม สำหรับผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ทุกประการ โดยผลการวิจัยในข้างต้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีรัตนา โนนหั่วรอ (มณีรัตนา โนนหั่วรอ, 2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการประเมินเสริมสร้างพลังอำนาจเพื่อเพิ่มสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของครูประจำการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการประเมินเสริมพลังอำนาจที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 3 ส่วน คือ (1) การนำเข้าสู่กระบวนการฝึกรวม (2) การดำเนินการฝึกรวม ได้แก่ ขันเตรียมการ ขันนำเสนอ เนื้อหา ขันฝึกรวม ขันจุดประกาย และขันขยายความคิด (3) การติดตามการดำเนินการของการประเมินเสริมพลังอำนาจ 1) การประเมินเสริมพลังอำนาจเพื่อเพิ่มสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาเบื้องต้นประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ (1) แนวคิดและหลักฐานพื้นฐาน (2) วัตถุประสงค์ (3) ผลลัพธ์ที่คาดหวัง (4) เนื้อหากิจกรรมประเมินเสริมพลังอำนาจ (5) กระบวนการจัดกิจกรรมฝึกรวมประเมินเสริมพลังอำนาจ และ (6) การประเมินผล 1) ผลการทดลองใช้รูปแบบการประเมินเสริมพลังอำนาจที่พัฒนาขึ้น พบว่า (1.1) ครูมีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษาหลังฝึกรวมมากกว่าก่อนการฝึกรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (1.2) ครูมีคะแนนความสามารถในการเสริมพลังอำนาจการทำงานในตนเองหลังการฝึกรวมมีค่าสูงกว่าก่อนการฝึกรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ 0.01 (1.3) รูปแบบการประเมินเสริมพลังอำนาจเพื่อเพิ่มสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา มีเป็นประโยชน์ มีความเป็นไปได้ มีความถูกต้อง และมีความเหมาะสม (1.4) ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์และผู้เกี่ยวข้อง มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการประเมินเสริมพลังอำนาจเพื่อเพิ่มสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาในระดับมาก

สรุป

รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 บุคลากรต้องปรับกระบวนทัศน์ในการเสริมสร้างพลังอำนาจ ด้วยวิธีการเรียนรู้ การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยนำหลักการและแนวคิดการทำงานที่เกิดผลแก่โรงเรียนสอดคล้องกับทฤษฎีการบริหาร ตะวันตก ให้บุคลากรมีทักษะ (Skill) ความรู้ (Knowledge) ทักษะคิดคำนวณและความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเอง (Self - Concept) บุคลิกประจำตัวบุคคล (Trait) แรงจูงใจหรือแรงขับภายใน (Motive) เพื่อให้การดำเนินการถูกต้องตามระเบียบและการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมบุคลากรให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างราบรื่นตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ มุมมองของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า หากสามารถทำได้จะเป็นมีประโยชน์ต่อโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา เขต 8 เป็นอย่างมาก การพัฒนาตนเองประกอบด้วย การอบรมและการสัมมนา การศึกษาดูงาน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงให้งาน มีความเจริญงอกงาม เมื่อคนทำงานอยู่ในโรงเรียนนาน ๆ แล้วไม่ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม จะเกิดการหยุดนิ่งเพราะวิชาการก้าวหน้าและพัฒนาขึ้นตามลำดับ ดังนั้น บุคลากรของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา เขต 8 ต้องมีการนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมสัมมนา หรือการศึกษาดูงานมาปรับร่วมกับความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ มีความก้าวหน้าต่อการเจริญก้าวหน้าของโลกในยุคปัจจุบันวิทยาการเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีการปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ ช่วยให้บุคลากรของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา เขต 8 ได้ขยัน ขยายความรู้ ความคิดตนเอง ในการพัฒนางานในปัจจุบัน สร้างแรงจูงใจกระตือรือร้นต่องาน ใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมใหม่ ๆ มาใช้ในงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อประสิทธิภาพงานอย่างมาก การศึกษาดูงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา เขต 8 ที่มีการบริหารจัดการที่ดีและมีผู้นำที่

ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติหรือเป็นที่รู้จักกันดี การศึกษาจากโรงเรียนต้นแบบเพื่อเปิดโลกทัศน์ มาประยุกต์เป็นแนวทางการบริหารจัดการตนเอง รวมทั้งการสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มด้วยกันเองแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความเป็นสังคมยุคข้อมูลข่าวสารมีมากขึ้นเครือข่ายโยงโยด้านข้อมูลข่าวสารจึงเป็นสิ่งจำเป็น ดังนั้น บุคลากรของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 8 ยุคใหม่ต้องสร้างเครือข่ายงานที่กว้างพร้อมที่จะร่วมมือกับทุกฝ่ายในรูปของหุ้นส่วนหรือพันธมิตร การสร้างเครือข่ายนอกจากจะเป็นการร่วมมือกันแล้ว ยังสามารถแข่งขันกันด้วยก็ได้ สามารถปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่อาเซียน ปรับโรงเรียนให้ก้าวทันโลก ที่เปลี่ยนแปลงไปทันอย่างเทียบพร้อมด้วยคุณภาพ สร้างความเป็นมาตรฐานแก่กิจการงานในโรงเรียน และเพื่อความเจริญรุ่งเรืองแห่งการศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 8 สามารถนำรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรมไปบูรณาการส่งเสริมครูให้มีศักยภาพในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 นำรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรมไปเป็นนโยบายส่งเสริมให้ผู้บริหารกระตุ้นรวมถึงส่งเสริมให้ครูและผู้บริหารมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตนสามารถตอบสนองนโยบายของรัฐได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปศึกษาหาประสิทธิภาพรูปแบบเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 8 ให้เกิดประสิทธิผล

2.2 ควรนำการศึกษารูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 8 จากการศึกษาวิจัยนี้ไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กับโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตอื่น ๆ ด้วยเพื่อศึกษาเปรียบเทียบว่ามีประสิทธิภาพหรือแตกต่างกันหรือไม่

2.3 ควรศึกษาการเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 8 ที่มุ่งเน้นในการพัฒนาบุคลากรด้วยหลักพุทธธรรมหลักอื่น ๆ เช่น นำหลักพละ 5 มาใช้บูรณาการกับการเสริมสร้างพลังอำนาจตามหลักพุทธธรรม

เอกสารอ้างอิง

- นันทน์ทนต์ ศรีวิเศษ. (2558). การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มณีรัตนา โนนท้าวรอ. (2557). การพัฒนารูปแบบการประเมินเสริมสร้างพลังอำนาจเพื่อเพิ่มสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของครูประจำการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2. ใน ดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการทดสอบและการวัดผลการศึกษา . มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มนตรี จุฑาวัดนทล. (2543). นโยบายการผลิตและการพัฒนาครู สำนักงานปฏิรูปวิชาชีพครู. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2556). การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาศาสนาบริหารและพัฒนาศึกษา . มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อมรวิรัช นาคทรพรพ. (2545). การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพมหานคร.
- Lee, In – Sook, and Charles M. (1994). Empowering Teachers for New Roles in New Education System. Educational Technology.